

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

СУЯ ХПІ-ВЗЯОД-СТВ/1.0:2017

Система управління якістю. Словник термінів та визначень

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор НТУ «ХПІ»

Є.І. Сокол

« 07 » червня 2018 р.

Система управління якістю

СЛОВНИК ТЕРМІНІВ ТА ВИЗНАЧЕНЬ

СУЯ ХПІ-ВЗЯОД-СТВ/1.0:2017

Дата введення « 07 » червня 2018 р.

Версія 01

м. Харків

	<p style="text-align: center;">МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»</p>
<p>СУЯ ХПІ-ВЗЯОД-СТВ/1.0:2017</p>	<p style="text-align: center;">Система управління якістю. Словник термінів та визначень</p>

Передмова

1. **РОЗРОБЛЕНО:** Національним технічним університетом «Харківський політехнічний інститут»

ВНЕСЕНО: Робочою групою з розроблення і впровадження Системи управління якістю у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут»

ВИКОНАВЦІ: методисти відділу забезпечення якості освітньої діяльності; керівник розробки Ю.Ю. Кошкарів – начальник відділу, к.т.н.

2. **РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО** Радою з якості Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

Протокол № 1 від «15» лютого 2018 р.

3. **РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО** Вченою радою Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

Протокол № 5 від «25» травня 2018 р.

4. **НАДАНО ЧИННОСТІ:** наказ Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» № 299 ОД від «07» червня 2018 р.

5. **УПРОВАДЖЕНО ВПЕРШЕ**

© Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

Ця задокументована інформація не може тиражуватися і поширюватися без дозволу представника керівництва з якості Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

Видано українською мовою

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

СУЯ ХПІ-ВЗЯОД-СТВ/1.0:2017

Система управління якістю. Словник термінів та визначень

ЗМІСТ

1. Призначення і сфера застосування
  2. Нормативні посилання
  3. Терміни
- Лист реєстрації ревізії
Лист реєстрації змін
Лист узгодження
Лист розсилання

1. ПРИЗНАЧЕННЯ І СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Цей словник визначає загальносистемні терміни, що використовуються в документації системи управління якістю Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут».

Цей словник входить до складу документів системи управління якістю і використовується при розробленні нормативних документів СУЯ.

2. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

Закон України «Про освіту»

Закон України «Про вищу освіту»

ДСТУ ISO 9000:2015 Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів.

ДСТУ ISO 19011:2012 Настанови щодо здійснення аудитів систем управління.

3. ТЕРМІНИ

А

Абітурієнт – особа, яка виявила бажання взяти участь в конкурсі на здобуття вищої, середньої спеціальної або професійно-технічної освіти.

Автономія закладу вищої освіти – самостійність, незалежність і відповідальність закладу вищої освіти у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів у межах, встановлених цим Законом.

Академічна відпустка – перерва в навчанні за ініціативою студента, викликана наявністю причин, що тимчасово перешкоджають навчанню в університеті.

Академічна година – це мінімальна облікова одиниця навчального часу. Тривалість академічної години, як правило, становить 45 хвилин.

Академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених Законом України «Про освіту», Законом України «Про вищу освіту», та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Академічна мобільність – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами.

Академічна свобода – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, встановлених законом.

Акредитація освітньої програми – оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет: відповідності стандарту вищої освіти; спроможності виконати вимоги стандарту та досягти заявлених у програмі результатів навчання; досягнення заявлених у програмі результатів навчання.

Аналізування – діяльність, що здійснюється для встановлення придатності, адекватності, результативності даного об'єкту щодо досягнення встановлених цілей.

Аналізування СУЯ – діяльність, що здійснюється для встановлення придатності, адекватності, результативності системи управління якістю та оцінювання функціонування системи для ідентифікації сфер щодо поліпшення.

Асоціація – організація членами якої є організації чи особи.

Аспірант – особа, зарахована до закладу вищої освіти (наукової установи) для здобуття ступеня доктора філософії.

Атестація – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Аудит – систематичний, незалежний і задокументований процес отримання об'єктивних доказів та їх об'єктивного оцінювання, щоб визначити ступінь дотримання критеріїв аудиту.

Аудитований підрозділ – підрозділ, в якому проводиться внутрішній аудит.

Аудитор – особа, яка проводить аудит.

Аутсорсинг (передавання виконання сторонньому виконавцю) – укладання угоди, за якою частину функції чи процесу організації виконуватиме стороння організація.

Б

Бакалавр – це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 180-240 кредитів ЄКТС. Обсяг освітньо-професійної програми для здобуття ступеня бакалавра на основі ступеня молодшого бакалавра або молодшого спеціаліста визначається закладом вищої освіти. Особа має право здобувати ступінь бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти.

	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
СУЯ ХПІ-ВЗЯОД-СТВ/1.0:2017	Система управління якістю. Словник термінів та визначень

Бачення – прагнення того, чим організація хоче стати, як це сформулювало найвише керівництво.

Безоплатна освіта – освіта, яка здобувається особою за рахунок коштів державного та/або місцевих бюджетів згідно із законодавством.

В

Валідація (затвердження) – підтвердження наданням об’єктивного доказу, що вимоги щодо конкретного передбаченого використання або застосування виконано.

Верифікація (перевіряння) – підтвердження наданням об’єктивних доказів, що встановлені вимоги виконано.

Взаємодія з постачальниками – діяльність із взаємодії з постачальниками можливих споживачів послуг університету відповідно до вимог, що висуваються університетом.

Викладацька діяльність – діяльність, яка спрямована на формування знань, інших компетентностей, світогляду, розвиток інтелектуальних і творчих здібностей, емоційно-вольових та/або фізичних якостей здобувачів освіти (лекція, семінар, тренінг, курси, майстер-клас, вебінар тощо), та яка провадиться педагогічним (науково-педагогічним) працівником, самозайнятою особою (крім осіб, яким така форма викладацької діяльності заборонена законом) або іншою фізичною особою на основі відповідного трудового або цивільно-правового договору.

Викладач – особа професорсько-викладацького або наукового персоналу університету, допущена в установленому порядку до здійснення будь-якого елемента (складової частини) освітнього процесу, передбаченого освітньою програмою.

Виконавець – особа, яка організовує виконання, відповідає за якість виконання робіт, забезпечує внутрішнє інформування, готує і обґрунтовує підготовку коригувальних та попереджувальних дій, несе відповідальність за своєчасність та якість підготовки рішень, що надаються керівнику процесу.

Вимірювання – процес визначання величини.

Вимога – сформульовані потреба чи очікування, загальнозрозумілі чи обов’язкові.

Вимога щодо якості – вимога, пов’язана з якістю.

Вимоги до виходів – документи, що встановлюють характеристики, яким повинні відповідати виходи процесу.

Вимоги до входів – документи, що встановлюють характеристики, яким повинні відповідати входи процесу.

Випробування; тестування – визначання відповідності вимогам щодо конкретного передбаченого використання чи застосування.

Висновок аудиту – підсумок аудиту після розглядання цілей аудиту та всіх даних аудиту.

Вихід – результат процесу.

Вихід процесу – результат, що з'являється після завершення процесу: продукт, послуга, інформація (як внутрішній для організації, так і зовнішній).

Виховання – цілеспрямований процес формування емоційно-ціннісної сфери особистості.

Виховний процес – процес педагогічної взаємодії, в якому відповідно до вимог самої особи та суспільства відбувається організований виховний вплив, що має своєю метою формування особистості, організацію і стимулювання активної діяльності виховуваних з оволодіння ними соціальним та духовним досвідом, цінностями і відносинами.

Вища освіта – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти.

Відповідальний виконавець – особа, яка організовує виконання, відповідає за якість виконання робіт, забезпечує внутрішнє інформування, готує і обґрунтовує підготовку коригувальних та попереджувальних дій, несе відповідальність за своєчасність та якість підготовки рішень, що надаються керівнику процесу.

Відповідність – виконання вимоги.

Власник (керівник) процесу – посадова особа, яка несе відповідальність за належне функціонування та результати процесу, наділена необхідними ресурсами та повноваженнями.

Внутрішній аудит – це результативний інструмент для визначення рівня відповідності системи управління організації заданим критеріям.

Внутрішній аудитор – працівник організації, належним чином підготовлений для проведення аудиту СУЯ.

Вхід процесу – ресурси в будь-яких формах (матеріальні, людські, інформаційні), що виникли поза даним процесом, але переробляються всередині нього для отримання бажаного результату.

Вчена рада – колегіальним органом управління закладу вищої освіти, який утворюється строком на п'ять років, склад якого затверджується наказом керівника закладу вищої освіти протягом п'яти робочих днів з дня закінчення повноважень попереднього складу вченої ради.

	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
СУЯ ХПІ-ВЗЯОД-СТВ/1.0:2017	Система управління якістю. Словник термінів та визначень

Г

Галузь знань – основна предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка.

Гід (супроводжувач) – особа, яку призначає об'єкт аудиту, щоб сприяти діяльності групи аудиту.

Голова державної екзаменаційної комісії – особа, яка керує комісією та за поданням ректора затверджується міністерством, якому підпорядковується заклад вищої освіти.

Група аудиту – одна чи кілька осіб, що провадять аудит за підтримання, якщо необхідно, технічних експертів.

Д

Дані – факти про об'єкт.

Дані аудиту – результати оцінювання зібраних доказів аудиту за критеріями аудиту.

Декан – керівник факультету у закладі вищої освіти.

Деканат – організаційний центр керування роботою факультету у закладі вищої освіти.

Державна екзаменаційна комісія (ДЕК) – тимчасовий орган в університеті, який створюється для організації та проведення державної атестації випускників.

Державний екзамен – це форма державної атестації якості підготовки фахівців.

Дефект – невідповідність пов'язана з передбачуваним або встановленим використанням.

Диплом – офіційний документ встановленого зразка, що засвідчує отримання особою відповідної освіти та кваліфікації.

Дипломний проект (робота) – це індивідуальне завдання науково-дослідницького, творчого та проектно-конструкторського характеру, яке виконується студентом на завершальному етапі фахової підготовки і є однією із форм виявлення теоретичних і практичних знань, вміння їх застосувати при розв'язанні конкретних наукових, технічних, економічних, соціальних та виробничих завдань.

Дистанційна форма здобуття освіти – це індивідуалізований процес здобуття освіти, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

Диференційований залік – залік з виставленням оцінки.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

СУЯ ХПІ-ВЗЯОД-СТВ/1.0:2017

Система управління якістю. Словник термінів та визначень

Дія; вид робіт (керування проектом) – найменший визначений елемент роботи в проекті.

Доказ аудиту – протоколи, виклади фактів чи інша інформація, що стосуються критеріїв аудиту і можуть бути перевірені.

Доктор наук – це другий науковий ступінь, що здобувається особою на науковому рівні вищої освіти на основі ступеня доктора філософії і передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані в наукових виданнях.

Доктор філософії – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти або наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді. Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі (ад'юнктурі) становить чотири роки. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30–60 кредитів ЄКТС.

Докторант – особа, зарахована або прикріплена до закладу вищої освіти (наукової установи) для здобуття ступеня доктора наук.

Документ – інформація та носій, на якому її розміщено.

Доуніверситетська підготовка – підготовка до вступу у заклад вищої освіти, що передбачає планування та реалізацію освітніх та профорієнтаційних заходів, адаптацію до навчання в університеті.

Другий (магістерський) рівень вищої освіти відповідає восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності.

Дуальна форма здобуття освіти – це спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти (в інших суб'єктів освітньої діяльності) з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації, як правило, на основі договору.

Е

Екзаменаційна відомість – документ, що враховує екзаменаційні оцінки студентів однієї групи з певної навчальної дисципліни.

Екзаменаційна сесія – процес комплексної перевірки знань студентів, що були отримані ними в процесі навчання протягом семестру за певним переліком дисциплін, вивчених ними в даному семестрі.

Електронний підручник (посібник) – електронне навчальне видання із систематизованим викладом навчального матеріалу, що відповідає освітній програмі, містить цифрові об'єкти різних форматів та забезпечує інтерактивну взаємодію.

Ефективність – співвідношення між досягненим результатом і використаними ресурсами.

Є

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС.

З

Забезпечення безпеки життєдіяльності – діяльність університету щодо забезпечення безпеки життя і здоров'я студентів і персоналу в процесі трудової та навчальної діяльності.

Забезпечування якості – складова частина управління якістю, зосереджена на створюванні впевненості в тому, що вимоги щодо якості буде виконано.

Завідувач кафедри – керівник кафедри в університеті.

Задоволеність замовника – сприйняття замовником ступеня виконання його очікувань.

Задokumentована інформація – інформація, яку організація має контролювати та підтримувати в актуальному стані, та носій, на якому її розміщено. Нормативний документ СУЯ, що встановлює зміст і порядок виконання процесів, робіт або окремих їх етапів.

Заклад вищої освіти – окремий вид установи, яка є юридичною особою приватного або публічного права, діє згідно з виданою ліцензією на провадження освітньої діяльності на певних рівнях вищої освіти, проводить наукову, науково-технічну, інноваційну та/або методичну діяльність, забезпечує організацію освітнього процесу і здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти з урахуванням їхніх покликань, інтересів і здібностей.

	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
СУЯ ХПІ-ВЗЯОД-СТВ/1.0:2017	Система управління якістю. Словник термінів та визначень

Заклад освіти – юридична особа публічного чи приватного права, основним видом діяльності якої є освітня діяльність.

Законодавча вимога – обов’язкова вимога, встановлена законодавчим органом.

Залік – форма перевірки успішності виконання студентами лабораторних, розрахункових і розрахунково-графічних робіт, курсових проектів (робіт), освоєння навчального матеріалу лекційних, практичних і семінарських занять, а також форма перевірки проходження навчальної, технологічної та переддипломної практик та виконання в процесі цих практик всіх завдань відповідно до затвердженої програми.

Замовник – особа чи організація, яка може отримати чи отримує продукцію чи послугу, призначену для цієї особи чи організації, або яку потребує ця особа чи організація.

Замовник аудиту – організація чи особа, яка подає заявку на проведення аудиту.

Заочна форма здобуття освіти – це спосіб організації навчання здобувачів освіти шляхом поєднання очної форми освіти під час короткочасних сесій і самостійного оволодіння освітньою програмою у проміжку між ними.

Запис – документ, що містить досягнуті результати або свідчення здійснення діяльності.

Запобіжна дія – дія, яку виконують для усунення причини потенційної невідповідності або іншої потенційно небажаної ситуації.

Запровадження системи управління якістю – процес розроблення, документування, введення в дію, підтримування та постійного поліпшення системи управління якістю.

Засоби діагностики навчання – використовуються вищим навчальним закладом для формального визначення рівня оволодіння студентом необхідними для зарахування кредитів результатами навчання, а також можуть використовуватись студентом для самооцінювання та самоконтролю.

Засоби для моніторингу та вимірювань – інструменти у вигляді документів і приладів, за допомогою яких здійснюють моніторинг та вимірювання виконання та результатів процесу.

Зацікавлена сторона – особа або група осіб, зацікавлених в діяльності або успіху організації.

Зворотний зв’язок (задоволеність замовника) – думки, зауваження та висловлення зацікавленості щодо продукції, послуги чи процесу розглядання скарг.

Здобувачі вищої освіти – особи, які навчаються у закладі вищої освіти на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації.

Здобувачі освіти – вихованці, учні, студенти, курсанти, слухачі, стажисти, аспіранти (ад’юнкти), докторанти, інші особи, які здобувають освіту за будь-яким видом та формою здобуття освіти.

Зовнішнє незалежне оцінювання – це оцінювання результатів навчання, здобутих на певному освітньому рівні, яке здійснюється спеціально уповноваженою державою установою.

Зовнішній постачальник; зовнішній провайдер – постачальник, який не є частиною організації.

I

Ідентифікація невідповідності – встановлення належності до певного виду за ознакою невиконання конкретної вимоги.

Ідеологічна робота – адаптивні, соціально-виховні форми та методи громадського впливу на формування наукового світогляду, патріотизму, моральної та духовної культури, етики міжособистісних, міжнаціональних, міжконфесійних відносин, громадянських компетенцій в контексті цінностей та ідеалів українського суспільства, цивілізованого процесу, міжнародного права.

Індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання. Індивідуальна освітня траєкторія в закладі освіти може бути реалізована через індивідуальний навчальний план.

Індивідуальна програма розвитку – документ, що забезпечує індивідуалізацію навчання особи з особливими освітніми потребами, закріплює перелік необхідних психолого-педагогічних, корекційних потреб/послуг для розвитку дитини та розробляється групою фахівців з обов'язковим залученням батьків дитини з метою визначення конкретних навчальних стратегій і підходів до навчання.

Індивідуальне навчальне заняття – заняття, що проводиться з окремими студентами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Індивідуальний навчальний план – документ, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем освіти освітніх компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії та розробляється закладом освіти у взаємодії із здобувачем освіти за наявності необхідних для цього ресурсів;

Індивідуальний навчальний план студента – це нормативний документ, за яким здійснюється навчання студента, виходячи з вимог освітньо-професійної програми відповідного рівня підготовки та з урахуванням його особистих освітньо-професійних інтересів і потреб.

Індивідуальний план роботи науково-педагогічного працівника на навчальний рік – це основний документ з планування та обліку діяльності науково-педагогічних (педагогічних) працівників закладів вищої освіти (навчальних підрозділів закладів вищої освіти, навчальних центрів).

Інклюзивне навчання – система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.

Інклюзивне освітнє середовище – сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей.

Інновація – новий або змінений об'єкт, що отримує чи перерозподіляє цінність.

Інспектування – визначання відповідності установленим вимогам.

Інформальна освіта (самоосвіта) – це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям.

Інформатизація – процес, що забезпечує умови для формування і використання інформаційних ресурсів та реалізації інформаційних відносин.

Інформаційна карта процесу – паспорт процесу, що дозволяє його власнику (керівнику) ідентифікувати зміст процесу, його взаємозв'язок з іншими процесами, основні входи та результати процесу, його цілі і контрольовані показники.

Інформаційна система – мережа каналів обмінювання інформацією, використовувана в межах організації.

Інформація – значущі дані.

Інфраструктура (організація) – система споруд, устаткування та послуг, необхідних для функціонування організації.

Іспит – форма оцінювання роботи студента з дисципліни або її частини за курс (семестр), отриманих ним теоретичних знань, їх сталості, розвитку творчого мислення, набуття навичок самостійної роботи, вміння синтезувати отримані знання та використовувати їх у вирішенні практичних завдань.

К

Кадрове забезпечення – діяльність з підбору, розстановки, підвищення кваліфікації кадрів відповідно до встановлених вимог, цілей та завдань університету.

Кафедра – це базовий структурний підрозділ закладу вищої освіти державної (комунальної) форми власності (його філій, інститутів, факультетів),

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

СУЯ ХПІ-ВЗЯОД-СТВ/1.0:2017

Система управління якістю. Словник термінів та визначень

що провадить освітню, методичну та/або наукову діяльність за певною спеціальністю (спеціалізацією) чи міжгалузевою групою спеціальностей, до складу якого входить не менше п'яти науково-педагогічних працівників, для яких кафедра є основним місцем роботи, і не менш як три з них мають науковий ступінь або вчене (почесне) звання.

Кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту.

Кодекс поведінки, зорієнтований на досягнення задоволеності замовників – зобов'язання, які бере на себе організація перед замовником стосовно своєї поведінки та які спрямовані на підвищення рівня задоволеності замовників а також пов'язані з ними застереги.

Коледж – заклад вищої освіти або структурний підрозділ університету, академії чи інституту, що провадить освітню діяльність, пов'язану із здобуттям ступеня бакалавра та/або молодшого бакалавра, проводить прикладні наукові дослідження та/або творчу мистецьку діяльність. Коледж також має право відповідно до ліцензії (ліцензій) забезпечувати здобуття профільної середньої, професійної (професійно-технічної) та/або фахової передвищої освіти.

Компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

Конспект лекцій – короткий виклад змісту лекції, що розробляється в паперовому або електронному вигляді.

Консультант з питань систем управління якістю – особа, яка допомагає організації запровадити систему управління якістю, даючи поради чи інформацію.

Контракт; договір – угода, що має обов'язкову силу.

Контролювання змін – дії щодо контролювання виходу після офіційного схвалення інформації про конфігурацію продукції.

Контролювання якості – складова частина управління якістю, зосереджена на виконуванні вимог щодо якості.

Контроль – процедура оцінювання відповідності шляхом спостереження і суджень, супроводжуваних відповідними вимірами, випробуваннями чи калібруванням.

Контрольовані параметри процесу – характеристики процесу, що підлягають моніторингу та контролю. Повинні бути встановлені числові значення параметрів і точки контролю.

Конфіденційність – захищеність інформації.

Коригувальна дія – дія, яку виконують, щоб усунути причину невідповідності та запобігти її повторному виникненню.

Коригування – дія, що виконуються для усунення виявленої невідповідності.

Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС.

Критерії (показники) ефективності процесу – характеризують зв'язок між досягнутими результатами і використаними ресурсами.

Критерії (показники) результативності – характеризують ступінь досягнення мети і запланованих результатів. Показники результативності, що визначають якість процесу, важливі, насамперед, для процесів споживачів.

Критерії аудиту – сукупність політик, методик або вимог, що їх використовують як еталон, з яким порівнюють об'єктивний доказ.

Л

Лабораторне заняття – вид навчального заняття, на якому студент під керівництвом викладача особисто проводить натурні або імітаційні експерименти чи досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень даної навчальної дисципліни, набуває вмінь працювати з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі.

Лекція – основний вид навчальних занять, призначений для засвоєння теоретичного матеріалу.

Ліцензований обсяг – максимальна кількість осіб, яким заклад вищої освіти може одночасно забезпечити здобуття вищої освіти за певною спеціальністю і рівнем вищої освіти відповідно до стандартів освітньої діяльності.

Ліцензування – процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітню діяльність за певною спеціальністю на певному рівні вищої освіти відповідно до стандартів освітньої діяльності.

М

Магістр – це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти (науковою установою) у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

СУЯ ХПІ-ВЗЯОД-СТВ/1.0:2017

Система управління якістю. Словник термінів та визначень

програми. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою. Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90–120 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми – 120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків.

Маркетинг – діяльність, спрямована на вивчення, формування та задоволення вимог споживачів, оцінку їхньої задоволеності продукцією університету.

Матеріально-технічне забезпечення – діяльність із забезпечення університету необхідними матеріальними ресурсами відповідно до встановлених вимог.

Менеджмент якості – скоординована діяльність з керівництва та управління організацією стосовно якості.

Методи вимірювання параметрів процесу – методи, що використовуються для моніторингу та контролю, а також подальшого оцінювання стану процесу.

Методика; процедура – установлений спосіб виконання роботи чи процесу.

Методичні рекомендації – навчально-методична розробка, що містить поради щодо вивчення дисципліни за різними формами навчання: виконання курсових і дипломних робіт (проектів); організації самостійної та (або) індивідуальної роботи; проведення лабораторних робіт; семінарських (практичних) занять; практик; написання контрольних робіт; підготовки до проведення державної атестації тощо

Метрологічна служба – підрозділ, що відповідає адміністративно та технічно за визначення та запровадження системи керування вимірюванням

Метрологічне підтвердження – сукупність операцій, потрібних для гарантування того, що вимірювальне устаткування відповідає вимогам щодо його використання за призначеністю.

Міжнародна діяльність – діяльність університету з міжнародного співробітництва в галузі вищої освіти, науки, молодіжної політики та культури, здійсненню експорту освітніх послуг та науково-технічних розробок.

Місія – сенс існування організації, як це сформулювало найвище керівництво.

Місія університету – документально оформлена заява університету, що визначає позиціонування та призначення установи освіти в навколишньому світі, його головні цілі, основні групи споживачів та зацікавлених сторін, ключові зобов'язання та шляхи забезпечення якості.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

СУЯ ХПІ-ВЗЯОД-СТВ/1.0:2017

Система управління якістю. Словник термінів та визначень

Модуль – це поіменована, цілісна, структурована та певним чином документована змістова частина освітньо-професійної програми підготовки фахівця, яка повинна бути засвоєна студентом шляхом реалізації різних форм навчального процесу (аудиторні заняття, практика, курсовий проект (робота), дипломний проект (робота), самостійна робота, контрольні заходи) і забезпечує здобуття ним відповідних компетенцій. Модуль – це навчальна дисципліна або її частина, група навчальних дисциплін, практика, курсовий проект (робота), дипломний проект (робота) тощо.

Молодший бакалавр – це освітньо-професійний ступінь, що здобувається на початковому рівні (короткому циклі) вищої освіти і присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 120–150 кредитів ЄКТС. Обсяг освітньо-професійної програми для здобуття ступеня молодшого бакалавра на основі ступеня молодшого спеціаліста визначається закладом освіти. Особа має право здобувати ступінь молодшого бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти.

Моніторинг – визначання статусу системи, процесу, продукції, послуги чи роботи.

Моніторинг та вимірювання процесів – запланований, систематичний збір відомостей за контрольованими параметрами процесів, вимірювання їх за допомогою відповідного діагностичного інструментарію та надання результатів для аналізу.

Н

Набування (набуття) компетентності – процес (наслідок процесу) досягнення компетентності.

Навчальна програма – навчально-програмний документ основних освітніх програм вищої освіти, що встановлює цілі та завдання вивчення навчального предмету, навчальної дисципліни, освітньої галузі, теми, практики, визначає їх зміст, час, відведений на вивчення окремих тем, основні вимоги до результатів навчальної діяльності студентів, рекомендовані форми і методи навчання та виховання.

Навчальний план – це нормативний документ університету, який складається на підставі освітньо-професійної програми та структурно-логічної схеми підготовки і визначає перелік та обсяг нормативних і вибіркових дисциплін (модулів), послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми та засоби проведення поточного і підсумкового контролю.

Навчально-методичне забезпечення – діяльність університету з планування, розроблення та створення оптимальної системи засобів нормативного (програмно-методичного), навчально-методичного (навчального та довідкового) і діагностичного (контролюючого) забезпечення освітнього процесу.

Навчально-науковий інститут – структурний підрозділ університету, академії, інституту, що об'єднує відповідні кафедри, лабораторії, науково-дослідні центри та експериментальні лабораторії, які провадять освітню діяльність і проводять наукові дослідження.

Навчання – цілеспрямований процес організації та стимулювання навчальної діяльності студентів з оволодіння знаннями, вміннями і навичками, розвитку їх творчих здібностей.

Наглядова рада закладу вищої освіти створюється за рішенням засновника (засновників) для здійснення нагляду за управлінням майном закладу вищої освіти, додержанням мети його створення.

Надійність – здатність функціонувати як потрібно та коли потрібно.

Наділення повноваженнями – наділення співробітників необхідними повноваженнями таким чином, щоб вони могли виконувати необхідні дії для ефективного та результативного виконання своїх обов'язків.

Найвище керівництво – особа чи група осіб, яка спрямовує та контролює діяльність організації на найвищому рівні.

Настанова щодо якості – специфікація щодо системи управління якістю організації.

Наукова діяльність – це інтелектуальна творча діяльність спрямована на одержання наукового результату. Науковий результат – це нове знання, одержане в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень та зафіксоване на носіях наукової інформації у формі звіту, наукової праці, наукової доповіді, наукового повідомлення про науково-дослідну роботу, монографічного дослідження, наукового відкриття тощо.

Науковий рівень вищої освіти відповідає десятому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає набуття компетентностей з розроблення і впровадження методології та методики дослідницької роботи, створення нових системоутворюючих знань та/або прогресивних технологій, розв'язання важливої наукової або прикладної проблеми, яка має загальнонаціональне або світове значення.

Наукові дослідження (науково-дослідні роботи) – творча діяльність, спрямована на одержання нових знань і способів їх застосування. Наукові дослідження можуть бути фундаментальними і прикладними.

Наукові працівники – це особи, які за основним місцем роботи та відповідно до трудового договору (контракту) професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-організаційну діяльність та мають відповідну кваліфікацію незалежно від наявності наукового ступеня або вченого звання.

Науково-педагогічна діяльність – педагогічна діяльність у вищих навчальних закладах та закладах післядипломної освіти III-IV рівнів акредитації, пов'язана з науковою та (або) науково-технічною діяльністю.

Науково-педагогічні працівники – це особи, які за основним місцем роботи у закладах вищої освіти провадять навчальну, методичну, наукову (науково-технічну, мистецьку) та організаційну діяльність.

Науково-технічна діяльність – діяльність, що включає проведення прикладних досліджень і розробок з метою створення нових або вдосконалення існуючих способів і засобів здійснення конкретних процесів.

Національна рамка кваліфікацій – це системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів.

Невідповідність – невиконання вимоги.

Неформальна освіта – це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій.

Нормативний документ – документ, що встановлює правила, загальні принципи або характеристики, які стосуються конкретних видів діяльності або їх результатів і доступні широкому колу споживачів.

О

Об'єкт аудиту – організація, яку піддають аудиту.

Організаційна структура – розподіл відповідальності, повноважень та взаємовідносин між працівниками.

Організаційно-методичне забезпечення вищої освіти включає підготовку нормативних документів Міністерства освіти і науки України щодо організації навчального процесу, його методичного забезпечення, навчальної літератури, навчально-методичних видань, експертизи та моніторингу якості навчального процесу у закладі вищої освіти відповідно змісту навчання, визначеному стандартами вищої освіти, навчальними і робочими навчальними планами підготовки фахівців.

Організація – особа чи група людей, які мають свої власні функції з відповідальністю, повноваженнями та взаємовідносинами, щоб досягати своїх цілей.

Освітній процес – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться у закладі вищої освіти (науковій установі) через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу,

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

СУЯ ХПІ-ВЗЯОД-СТВ/1.0:2017

Система управління якістю. Словник термінів та визначень

засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

Освітній стандарт – технічний нормативно-правовий акт, що визначає зміст освітньої програми за допомогою встановлення основних вимог до освітнього процесу, результатів освоєння змісту освітньої програми.

Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) програма – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Освітня діяльність – діяльність закладів вищої освіти, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб.

Освітня послуга – комплекс визначених законодавством, освітньою програмою та/або договором дій суб'єкта освітньої діяльності, що мають визначену вартість та спрямовані на досягнення здобувачем освіти очікуваних результатів навчання.

Освітня програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (предметів вивчення, дисциплін, індивідуальних завдань, контрольних заходів тощо), спланованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання;

Освітньо-науковий рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Особа з особливими освітніми потребами – особа з інвалідністю, яка потребує додаткової підтримки для забезпечення здобуття вищої освіти.

Особова справа – це сукупність документів, що містять найбільш повні відомості про працівника та його трудову діяльність.

Охорона праці – система забезпечення безпеки життя і здоров'я працюючих у процесі трудової діяльності, що включає правові, соціально-економічні, організаційні, технічні, психофізіологічні, санітарно-гігієнічні, лікувально-профілактичні, реабілітаційні та інші заходи та засоби.

Очна (денна, вечірня) форма здобуття освіти – це спосіб організації навчання здобувачів освіти, що передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі.

П

Педагогічна діяльність – інтелектуальна, творча діяльність педагогічного (науково-педагогічного) працівника або самозайнятої особи у формальній та/або неформальній освіті, спрямована на навчання, виховання та розвиток особистості, її загальнокультурних, громадянських та/або професійних компетентностей.

Педагогічні працівники – це особи, які за основним місцем роботи у закладах вищої освіти провадять навчальну, методичну та організаційну діяльність.

Перепідготовка – професійне навчання, спрямоване на оволодіння іншою професією працівниками, які здобули первинну професійну підготовку.

Перепідготовка кадрів – отримання нової кваліфікації відповідного профілю на рівнях вищої, середньої спеціальної, професійно-технічної освіти. Проходження перепідготовки дозволяє виконувати роботи певної складності в рамках конкретної спеціальності, якщо до цього ця особа не мала права претендувати на певне робоче місце або посаду.

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти відповідає сьомому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю.

Підвищення кваліфікації – підвищення рівня готовності особи до виконання її професійних завдань та обов'язків або набуття особою здатності виконувати додаткові завдання та обов'язки шляхом набуття нових знань і вмінь у межах професійної діяльності або галузі знань.

Підготовка – процес навчання і виховання, спрямований на оволодіння майбутніми фахівцями компетенціями, що дозволяють вирішувати соціальні, професійні та особистісні проблеми.

Підручник – основне навчальне видання із систематизованим викладом змісту навчальної дисципліни, що відповідає її програмі.

Підсумкова атестація – встановлення відповідності засвоєння студентами випускних курсів рівня та обсягу знань, умінь та інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньо-кваліфікаційному рівні або на окремих його завершених етапах.

Післядипломна освіта – це спеціалізоване вдосконалення освіти та професійної підготовки особи шляхом поглиблення, розширення та оновлення її знань, умінь і навичок на основі здобутої раніше вищої освіти (спеціальності) або професійно-технічної освіти (професії) та практичного досвіду.

	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
СУЯ ХПІ-ВЗЯОД-СТВ/1.0:2017	Система управління якістю. Словник термінів та визначень

План аудиту – опис дій і заходів для проведення аудиту.

План керування проектом – документ, який визначає, що потрібно для досягнення цілей проекту.

Планування якості – складова частина управління якістю, зосереджена на встановленні цілей у сфері якості та на визначенні операційних процесів і відповідних ресурсів, необхідних для досягнення цілей у сфері якості.

Поліпшення якості – складова частина управління якістю, спрямована на збільшення здатності задовольняти вимоги щодо якості.

Поліпшування – дія щодо підвищування дієвості.

Поліпшування якості – складова частина управління якістю, зосереджена на збільшенні здатності виконувати вимоги щодо якості.

Політика – наміри та спрямованість організації, офіційно сформульовані її найвищим керівництвом.

Політика у сфері якості – політика, пов'язана з якістю.

Положення – правовий акт, що встановлює основні правила організації та діяльності державних органів, структурних підрозділів органу, а також нижчих за рангом установ, організацій і підприємств.

Положення про структурний підрозділ – нормативно-правовий документ, що встановлює організаційно-правове становище, цілі, завдання, функції, права та взаємодії підрозділу з іншими підрозділами університету в процесно-орієнтованій системі управління.

Поновлення – зарахування до університету для здобуття вищої освіти відповідного ступеня особи, що раніше навчалася в університеті та відрахованого з нього до завершення ним курсу навчання.

Посадова інструкція – внутрішній нормативно-правовий акт, що регламентує правове становище працівника в організації, визначає кваліфікаційні вимоги, функції, обов'язки, права і відповідальність працівника відповідно до займаної посади.

Послуга – вихід організації за обов'язкового виконання принаймні одного виду роботи між організацією та замовником.

Постачальник; провайдер – організація, яка постачає продукцію чи послугу.

Постійне поліпшування – повторювана дія щодо підвищування дієвості.

Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку рівня засвоєння навчального матеріалу студента. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначаються відповідною кафедрою (предметною або цикловою комісією).

Початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти відповідає шостому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою загальнокультурної та професійно орієнтованої підготовки, спеціальних умінь і

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

СУЯ ХПІ-ВЗЯОД-СТВ/1.0:2017

Система управління якістю. Словник термінів та визначень

знань, а також певного досвіду їх практичного застосування з метою виконання типових завдань, що передбачені для первинних посад у відповідній галузі професійної діяльності.

Практика є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми і має на меті набуття студентом професійних компетенцій.

Практикум – навчальне видання практичних завдань і вправ, що сприяють засвоєнню набутих знань та формуванню компетенцій.

Практичне заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

Програма аудиту – один або кілька аудитів, запланованих на конкретний період часу та спрямованих на досягнення конкретної цілі.

Програма навчальної дисципліни – це нормативний документ, який визначає місце і значення дисципліни (модулю) в реалізації освітньо-професійної програми підготовки, її зміст, послідовність і організаційні форми вивчення модулю, вимоги до знань і вмінь студентів.

Програма якості – специфікація методик і відповідних ресурсів із зазначенням того, хто та коли повинен їх застосовувати до конкретного об'єкта.

Продукція – результат процесу.

Продукція університету – випускники, що володіють необхідним рівнем академічних, соціально-особистісних та професійних компетенцій; результати науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт.

Проектування та розробляння (проект і розробка) – сукупність процесів (наслідків процесів), які перетворюють вимоги до об'єкта у докладніші вимоги до цього об'єкта.

Проміжна атестація – визначення відповідності результатів навчальної діяльності студентів вимогам освітніх стандартів та (або) навчально-програмної документації відповідних освітніх програм з урахуванням результатів поточної атестації.

Протокол; запис – документ, у якому наведено одержані результати чи докази виконаних робіт.

Професорсько-викладацький склад – педагогічні працівники, педагогічна діяльність яких спрямована на реалізацію змісту основних освітніх програм вищої освіти, керівництво освітньою діяльністю університету. Педагогічна діяльність професорсько-викладацького складу включає навчальну, виховну, навчально-методичну роботу.

Процедура – встановлений спосіб здійснення діяльності або процесу.

Процес – сукупність взаємопов’язаних або взаємодійних робіт, що використовують входи для створення запланованого результату.

Процес вимірювання – сукупність операцій, щоб визначити значення величини.

Р

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Результативність – ступінь реалізації запланованих робіт і досягнення запланованих результатів.

Ресурси процесу – фінансові, технологічні, трудові та інформаційні засоби, за допомогою яких здійснюється перетворення входів процесу в його виходи.

Ризик – вплив невизначеності.

Рівень освіти – завершений етап освіти, що характеризується рівнем складності освітньої програми, сукупністю компетентностей, які визначені, як правило, стандартом освіти та відповідають певному рівню Національної рамки кваліфікацій.

Рівень якості – категорія чи розряд, надані різним вимогам щодо об'єкта, які мають те саме функційне застосування.

Робоча програма навчальної дисципліни – складається на навчальний рік і містить виклад змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, результати навчання, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролю, критерії оцінювання.

Робоче середовище – сукупність умов, за яких виконують роботу.

Робочий навчальний план – це нормативний документ університету на поточний навчальний рік, що конкретизує види навчальних занять, їх обсяг, форми контролю за семестрами, триместрами тощо.

Робочі інструкції – деталізовані описи того, як виконувати завдання і реєструвати результати.

Розклад навчальних занять – це документ закладу вищої освіти, який забезпечує виконання навчального плану в повному обсязі щодо проведення навчальних занять.

С

Самооцінювання – це всебічне систематичне критичне аналізування робіт (операцій) і дієвості організації стосовно ступеня її досконалості.

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом і виконується в позааудиторний час.

Семінарське заняття – вид навчального заняття, на якому викладач організує дискусію за попередньо визначеними проблемами, до яких студенти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів, есе тощо).

Середовище організації – сукупність внутрішніх і зовнішніх чинників, які можуть мати вплив на підхід організації до розроблення та досягнення своїх цілей.

Система – сукупність взаємопов'язаних або взаємодійних елементів.

Система освіти – сукупність складників освіти, рівнів і ступенів освіти, кваліфікацій, освітніх програм, стандартів освіти, ліцензійних умов, закладів освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності, учасників освітнього процесу, органів управління у сфері освіти, а також нормативно-правових актів, що регулюють відносини між ними.

Система управління – сукупність взаємопов'язаних або взаємодійних елементів організації для формування політик, установлення цілей і процесів, щоб досягати ці цілі.

Система управління якістю (СУЯ) – частина системи управління стосовно якості.

Скарга (задоволеність замовника) – висловлення організації незадоволеності щодо її продукції чи послуги, чи самого процесу розглядання скарг там, де явно чи неявно очікують відповіді або рішення.

Скомбінований аудит – аудит, який провадять одночасно на одному об'єкті аудиту стосовно двох або більше систем управління.

Слухач – особа, яка навчається на підготовчому відділенні вищого навчального закладу, або особа, яка отримує додаткові чи окремі освітні послуги, у тому числі за програмами післядипломної освіти.

Соціальна підтримка – діяльність зі створення умов навчання, роботи, відпочинку та зміцнення здоров'я студентів і працівників установи освіти.

Спеціалізація – складова спеціальності, що визначається закладом вищої освіти та передбачає профільну спеціалізовану освітню програму підготовки здобувачів вищої та післядипломної освіти.

Спеціальність – складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка.

Спір – незгода, що виникає у зв'язку зі скаргою, подана провайдеру процесу розв'язання спорів.

Споживач – організація або особа, що одержують продукцію.

Споживачі університету внутрішні – особи, що навчаються (студенти, аспіранти, слухачі), професорсько-викладацький склад, персонал університету.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

СУЯ ХПІ-ВЗЯОД-СТВ/1.0:2017

Система управління якістю. Словник термінів та визначень

Споживачі університету зовнішні – зовнішні споживачі університету, до числа яких входять організації роботодавці, держава, в тому числі в особі Міністерство освіти і науки України, суспільство в цілому та інші зацікавлені сторони.

Спостерігач (аудит) – особа, яка супроводжує групу аудиту, але не здійснює дії аудитора.

Спроможність – здатність об'єкта отримувати вихід, який відповідатиме вимогам до цього виходу.

Стажування – набуття особою досвіду виконання завдань та обов'язків певної професійної діяльності або галузі знань.

Сталий фонд (ендавмент) закладу вищої освіти – сума коштів або вартість іншого майна, призначена для інвестування або капіталізації на строк не менше 36 місяців, пасивні доходи від якої використовуються закладом вищої освіти з метою здійснення його статутної діяльності у порядку, визначеному благодійником або уповноваженою ним особою.

Стандарт вищої освіти – це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності.

Стандарт освітньої діяльності – це сукупність мінімальних вимог до кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення освітнього процесу закладу вищої освіти і наукової установи.

Стратегічне планування – діяльність університету з розроблення стратегії на основі аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища.

Стратегія – план досягнення довгострокової чи загальної цілі.

Структурний підрозділ (СП) – організаційна одиниця, що входить до складу структури університету і має затверджене Положення, що визначає статус, напрямок діяльності, відповідальність і повноваження керівника, взаємозв'язок з іншими підрозділами.

Студент – особа, зарахована до закладу вищої освіти з метою здобуття вищої освіти ступеня молодшого бакалавра, бакалавра чи магістра;

Суб'єкт освітньої діяльності – фізична або юридична особа (заклад освіти, підприємство, установа, організація), що провадить освітню діяльність.

Сфера аудиту – обсяг і межі аудиту.

Т

Технічний експерт (аудит) – особа, яка має спеціальні знання чи досвід у групі аудиту.

Технічні умови; специфікація – документ, який установлює вимоги.

Третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень вищої освіти відповідає дев'ятому рівню Національної рамки кваліфікацій.

У

Універсальний дизайн у сфері освіти – дизайн предметів, навколишнього середовища, освітніх програм та послуг, що забезпечує їх максимальну придатність для використання всіма особами без необхідної адаптації чи спеціального дизайну.

Університет – багатогалузевий (класичний, технічний) або галузевий (профільний, технологічний, педагогічний, фізичного виховання і спорту, гуманітарний, богословський/теологічний, медичний, економічний, юридичний, фармацевтичний, аграрний, мистецький, культурологічний тощо) заклад вищої освіти, що провадить інноваційну освітню діяльність за різними ступенями вищої освіти (у тому числі доктора філософії), проводить фундаментальні та/або прикладні наукові дослідження, є провідним науковим і методичним центром, має розвинуту інфраструктуру навчальних, наукових і науково-виробничих підрозділів, сприяє поширенню наукових знань та провадить культурно-просвітницьку діяльність;

Управління документацією – діяльність університету з розроблення, експертизи, узгодження, затвердження, розсилання, внесення змін, архівування, утилізації документів.

Управління записами – діяльність університету з ідентифікації, зберігання, захисту, пошуку, забезпечення збереження та вилучення записів.

Управління інфраструктурою – діяльність університету зі забезпечення та підтримання інфраструктури і умов, в яких виконується робота, відповідно до встановлених вимог.

Управління невідповідностями – діяльність університету з ідентифікації, документування, аналізу та виправлення невідповідностей, а також повідомлення зацікавлених осіб.

Управління якістю – управління стосовно якості.

Управління; керування – скоординовані дії щодо спрямування та контролювання діяльності організації.

Ф

Факультет – це структурний підрозділ закладу вищої освіти, що об'єднує не менш як три кафедри та/або лабораторії, які в державних і комунальних закладах вищої освіти у сукупності забезпечують підготовку не менше 200 здобувачів вищої освіти денної форми навчання (крім факультетів вищих військових навчальних закладів (закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання), закладів вищої освіти фізичного виховання і спорту, закладів вищої освіти культури та мистецтва).

Філія – це територіально відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти, що утворюється з метою задоволення потреб регіонального ринку праці у відповідних фахівцях та наближення місця навчання здобувачів вищої освіти до їх місця проживання. Філія не є юридичною особою і діє на підставі затвердженого закладом вищої освіти положення та відповідно до отриманої ліцензії на провадження освітньої діяльності.

Фінансове забезпечення – забезпечення фінансовими ресурсами діяльності університету.

Форма – документ, який використовують для реєстрування даних, що потребує система управління якістю.

Формальна освіта – це освіта, яка здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей (професій) і передбачає досягнення здобувачами освіти визначених стандартами освіти результатів навчання відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій, що визнаються державою.

Характеристика якості – власна характеристика об'єкта, пов'язана з вимогою.

Ц

Цілі в сфері якості – результат, якого мають досягти у сфері якості.

Я

Якість – ступінь, до якого сукупність власних характеристик об'єкта задовольняє вимоги.

Якість вищої освіти – відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та/або договором про надання освітніх послуг.

Якість освіти – відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг.

Якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу у закладі вищої освіти, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

СУЯ ХПІ-ВЗЯОД-СТВ/1.0:2017

Система управління якістю. Словник термінів та визначень

ЛИСТ РЕЄСТРАЦІЇ ЗМІН

№	Номер аркуша			Підстава для внесення змін	Дата внесення змін	ПІБ відповідального за внесення змін
	зміненого	нового	вилученого			

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

СУЯ ХПІ-ВЗЯОД-СТВ/1.0:2017

Система управління якістю. Словник термінів та визначень

ЛИСТ РОЗСИЛАННЯ

№ з/п	Назва підрозділу	Посада	ПІБ